

UNITAT DIDÀCTICA
I N F A N T I L

**Maria Beneyto
Cuñat**

MARIA BENEYTO CUÑAT

Maria Beneyto Cuñat (València, 1920—2011) és una de les escriptores més interessants de la literatura valenciana. Va escriure poesia, contes i novel·les, tant en català com en castellà, i va ser una de les renovadores de la narrativa valenciana de la postguerra.

Per tal d'acostar la seua figura a l'alumnat d'Educació Infantil, i tot pensant en els seus interessos, es planteja aquesta proposta que només pretén donar suport al treball d'aula i oferir un ventall d'activitats possibles, deixant en mans dels i de les mestres complicar, simplificar, ampliar o reduir-ne les propostes.

L'AUTORA. Biografia mínima:

Maria Beneyto Cuñat (València, 1920—2011) va ser una poeta i narradora valenciana. De ben jove va viure la Guerra Civil i la repressió franquista, que marcaren profundament la seua vida i la seua obra. Tot i les dificultats que hagué d'afrontar, començà a escriure i, a partir dels anys cinquanta, es consolidà com autora reconeguda en els cercles literaris, tant en castellà com en valencià.

Els seus primers llibres en català, *Altra veu* (1952) i *Ratlles a l'aire* (1956), la situen dins la Generació dels 50, juntament amb poetes com Fuster, Estellés o Carmelina Sánchez-Cutillas entre d'altres. També conreà la narrativa, contes i novel·les, amb què acumulà premis molt importants. Va publicar en valencià el recull de contes *La gent que viu al món* (1966) i la novel·la *La dona forta* (1967), una de les més interessants i innovadores, tant per la forma com pel contingut, de les publicades al País Valencià en la dècada dels seixanta.

El fet d'escriure en dues llengües generà crítiques que la van portar a guardar silenci durant molts anys. Després de publicar *Vidre ferit de sang* (1977) es retirà tretze anys de la vida pública. Va reprendre l'activitat literària als noranta amb obres com la reedició de *La dona forta* i amb noves publicacions com *Poemes de les quatre estacions* (1993), *Elegies de pedra trencadissa* (1997) o *Bressoleig a l'insomni de la ira* (2003), premiat amb el Premi de la Crítica. Va morir a València el 2011.

Durant l'any 2025, any de la declaració d'Esriptora de l'Any per l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, s'han publicat diversos llibres inèdits, com ara la novel·la *Al límit de l'absurd*, el poemari *El que resta d'un clam perdut. 37 poemes inèdits* o *El riu ve crescut*, traducció al valencià de la novel·la *El río viene crecido*.

Pots llegir-ne la biografia completa ací:

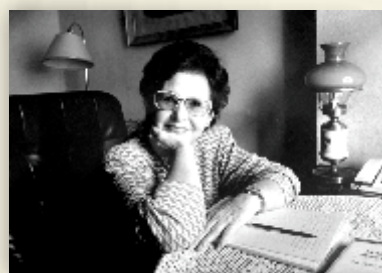
https://buscador.womenslegacyproject.eu/catsalog/97314330_cat?locale=cat/

PROPOSTA METODOLÒGICA PER AL PROFESSORAT

1. Activació/motivació: sobre l'autora

1.1. Ambientem la classe amb imatges de l'escriptora i de la seua família.

(Es poden trobar en la pàgina <https://alfonsellvell.com/wp-content/uploads/2020/01/Mar%C3%ADDa-Beneyto-regresa-a-la-ciudad-del-mar.pdf>)

1.2. En assemblea, contem alguns moments de la vida de Maria Beneyto i fem preguntes per connectar amb els coneixements previs del grup segons els objectius plantejats. La proposta de diàleg i les qüestions són només suggeriments. El professorat determinarà quins són els conceptes que convé *parlar, introduir, qüestionar, recordar o reforçar*.

Maria Beneyto va nàixer fa molts anys, a València, al barri del Carme, però de molt menuda se'n va anar a viure a Madrid.

- Coneixeu València? I Madrid? Quins llocs coneixeu?
- Teniu amics o amigues que hagen anat a viure a un altre lloc?

Conta Maria Beneyto que els primers textos que va escriure foren redaccions que feia a escola.

- Quines coses feu a escola? Quina us agrada més?

Quan Maria Beneyto era menuda, la seua família era molt pobre. El pare era escriptor i la mare, modista.

- Quins oficis hi ha a les famílies de la classe?
- Quins oficis coneixeu?
- Quin ofici voleu tindre quan sigueu grans?

2. Maria Beneyto: treballem l'auca

2.1. Presentem l'auca de Maria Beneyto. Es pot aprofitar per parlar de les auques en general.

2.2. A l'hora de mirar i llegir l'auca, és convenient que marquem l'itinerari de la lectura, tot procurant utilitzar la mateixa estructura lingüística:

- Amb l'ús dels ordinals: a la primera vinyeta, a la segona...
- Amb adverbis i locucions de lloc: ací, a la dreta, dalt, baix...

2.3. Cada vinyeta necessitarà un temps per a:

- Fer la lectura de la imatge, descriure-la.
 - Què hi ha...?
 - Qui creus que hi ha

La tècnica d'aquesta auca és el brodat, en record de la mare de Maria Beneyto.

Llegir el text.

- Primer, la mestra o el mestre llig la quarteta.
- «Fem-ho juntes»
- «Feu-ho totes soles»

Rajoleta 1

Les dues llengües parlava
i en totes dues creava.
En escriure en valencià
al franquisme provocà.

Rajoleta 2

A Madrid es desplaçava,
prop de les Torres deixava
un carrer, el del Moret,
popular, humil i estret.

Rajoleta 3

Una mare cosidora
faenera, brodadora,
exemple per a Maria,
que lluitava i resistia.

Rajoleta 4

Duoda, Hind o Villena
entreteixint la cadena
d'una tradició heretada,
per nosaltres respectada.

Rajoleta 5

De dones veus escoltava
memòria d'elles creava.
En República i en guerra,
en repressió i en postguerra.

Rajoleta 6

Se sentia perdedora,
se sentia lluitadora,
i entre la terra i la mar
se sentia aixoplugar.

Rajoleta 7

Hereva dels que han patit
Maria ja ha pres partit,
desafiant, vencedora.
Maria és escriptora.

Rajoleta 8

Vers i prosa, més de vint,
patria, riu i laberint,
la ciutat, la criatura,
que entre papers ja madura.

Rajoleta 9

Tantes voltes l'han premiada
com tantes l'han oblidada.
Amb les lletres de Maria
guanyem a la nit i al dia.

2.4. Per a les vinyetes més interessants per al grup i per als objectius és interessant tindre **jocs** previstos com:

Fem **rodolins** amb els noms: amb aquestes rimes desenvolupem la consciència fonètica i fonològica, i també treballem el vocabulari, la memòria i la creativitat.

- Isabel,
dolça com la mel
- L'Enric,
canta quan li dic

- ...

Juguem a «**—Veig, veig... —Què hi veus?**». Aquest joc es pot plantejar des de diversos objectius d'aprenentatge:

Consciència fonològica:

- una cosa que comence per la lletra...
- una cosa que tinga el so...

Consciència sil·làbica:

- una cosa que comence per PA...

Consciència matemàtica:

- Quantes... hi ha?

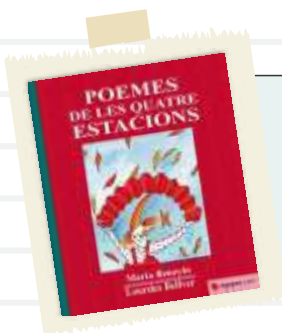
2.5. Fem:

Acabem amb treball plàstic.

Segons el nivell i els objectius:

Treballem l'expressió lliure: demanem a xiquets i xiquetes que pinten Maria Beneyto, alguna de les imatges de l'auca... (Podeu utilitzar alguna graella d'observació, trobareu una proposta en aquest enllaç: [«el grafisme al parvulari»](#))

3. Maria Beneyto, alguns poemes

Maria Beneyto va publicar *Poemes de les quatre estacions*, il·lustrat per Lourdes Bellver. Els poemes tenen moltes possibilitats didàctiques, des del treball per camps lèxics o unitats d'interès a la cançó o la dramatització.

Tardor:

Una fulla a la tardor
amb les seues manetes
s'abraçava a l'arbre gran
i deia: «Adeu, germanetes!».

Les germanes fulles
anaven al ball,
rialles per l'aire
i els vestits daurats.

Primavera:

La primavera és com tu, molt petita
i molt dolça, i molt tendra i molt clara.
Ens du al si el cel més blau, sense núvols
i la flor al jardí, i la fulla a la branca.

La primavera per a mirar-te
ve a la finestra.
¿Veus l'arbre,
el niu,
el camp que riu...?

Endevina, endevinalla: juguem a les endevinalles. Cal recordar que les endevinalles, a més d'altres característiques, són fàcils de memoritzar a causa del vers, estimulen la curiositat i ajuden al coneixement de la llengua. Podeu ampliar informació en

<https://endevinalles.wordpress.com>,

<http://www.xtec.cat/~scervell/reculls/endevinalles.htm...>

<https://moonima.site/ca/recursos/endevinalles-dhivern/>.

Ací en teniu algunes que us poden aprofitar:

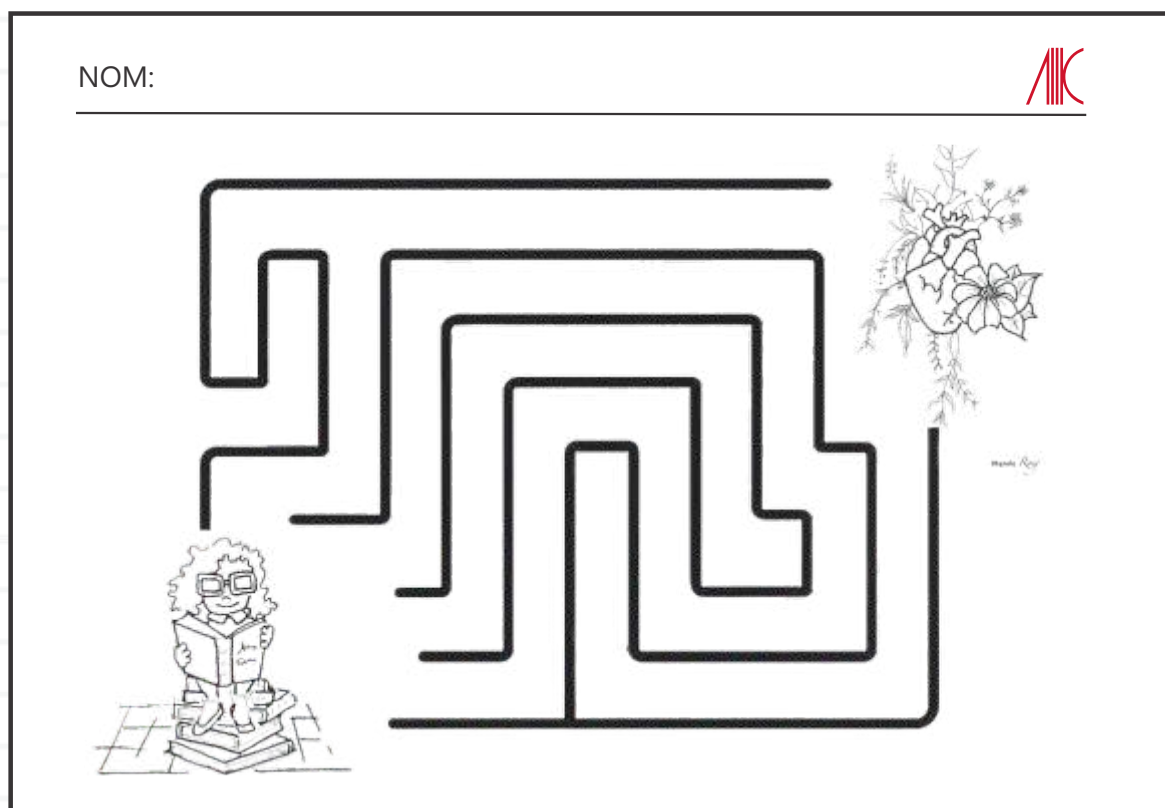

És un temps de calor, d'oci i migdiada, de platja i muntanya i nit estrellada.	l'estiu	Són dos germans i dues germanes. La primera alegre, el segon fogós, la tercera és trista,	les estacions
Redó, redonet com un botonet i qui em troba a l'estiu ha de ficar-se barret.	sol	Una gran bombeta penjada al cel que de dia balla	sol
Després de l'hivern vinc amb capa de flors i enagües verdes sostinc.	primavera	Quina cosa és que tots els anys ve carregada de flors	primavera
Cauen, cauen sense parar i no deixen	fulles de tardor	Les muntanyes enfarina, però agafada és massa fina.	neu

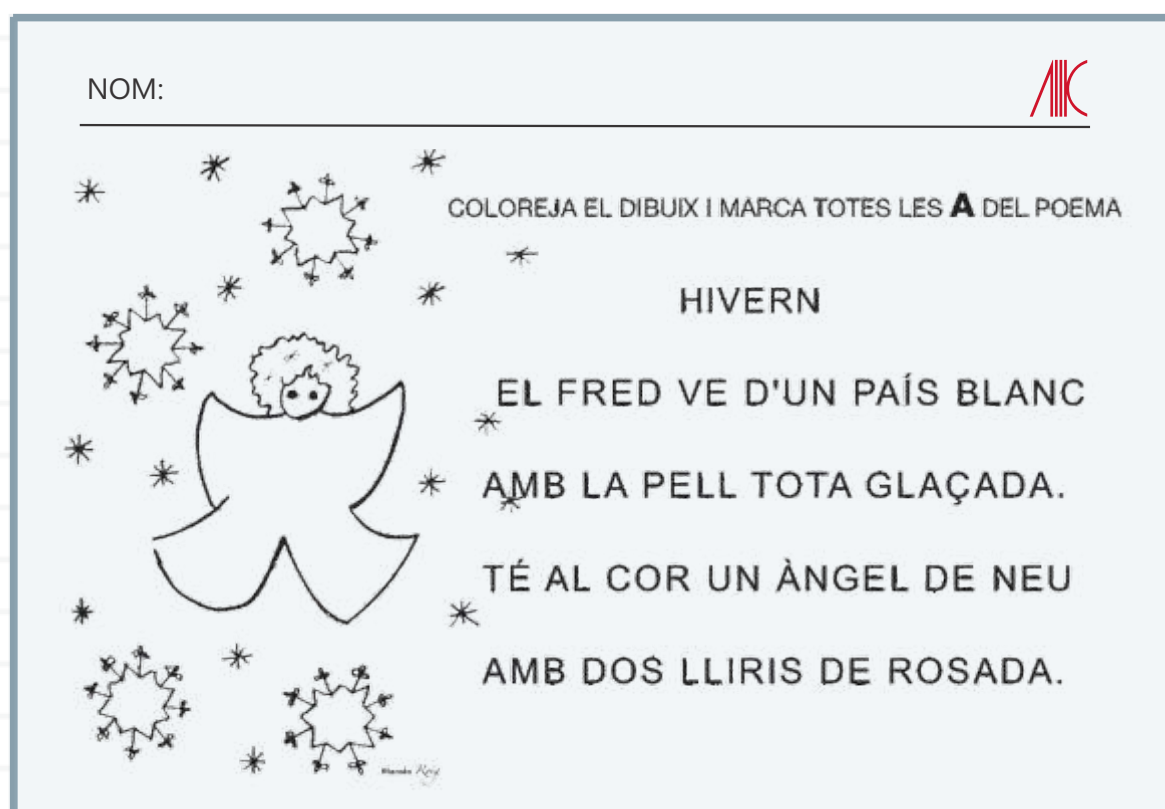
Per acabar, us proposem algunes fitxes imprimibles per a què les descarregueu segons el nivell i objectius

Annexos en PDF i JPG

1. LABERINT

2. INFANTIL HIVERN

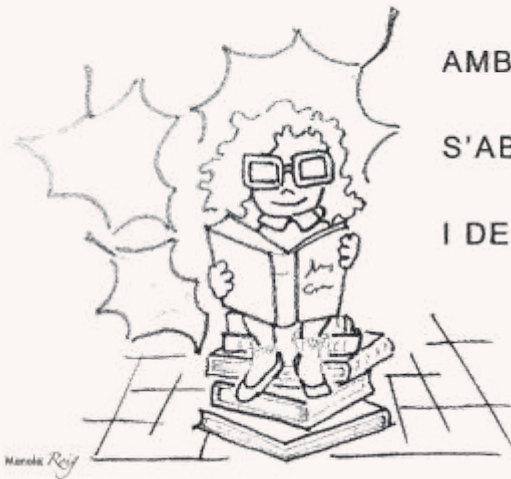

2. INFANTIL TARDOR

NOM: _____

ALGUNES LLETRES DEL POEMA HAN DESAPAREGUT MENTRE MARIA LLEGIA EL POEMA. **POSA-LES TU.**

UNA F_LL_ A LA TARD_R

AMB LES SEUES M_NETES

S'ABR_ÇAVA A L'_RBRE GRAN

I DEIA "ADÉU, G_RMANETES!"

2. INFANTIL ESTIU

NOM: _____

DESPRÉS D'ESCOLTAR EL POEMA, COLOREJA LA LLUNA I ELS NÚVOLS I PINTA TOTES LES ESTRELLES QUE ET VINGUEN DE GUST!

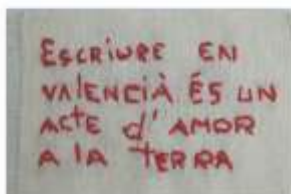
ESTIU

AI LA LLUNA REDONA,
LLUNA D'ESTIU
COM ELS NENS ACARONA
ENLLÀ EL SEU NIU...!

Anca

Maria Beneyto Cuñat

Les dues llengües parlava
i en totes dues creava.
En escriure en valencià
al franquisme provocà.

A Madrid es desplaçava
prop de les Torres deixava
un carrer, el del Moret,
popular, humil i estret

Una mare, cosidora
faenera, brodadora,
exemple per a Maria,
que lluitava i resistia.

Duoda, Hind o Villena
entreteixint la cadena
d'una tradició heretada
per nosaltres respectada.

De dones veus escoltava
memòria d'elles creava.
En República i en Guerra,
en repressió i en Postguerra.

Se sentia perdedora,
se sentia lluitadora, i
entre la terra i la mar
se sentia aixoplugar.

Hereva dels que han patit
Maria ja ha pres partit,
desafiant, vencedora.
Maria és escriptora.

Vers i prosa, més de vint
pàtria, riu i laberint,
la ciutat, la criatura,
que entre papers ja madura.

Tantes voltes l'han premiada
com tantes l'han oblidada.
Amb les lletres de Maria
guanyem a la nit i al dia.

Dissenyat : Mercè Riera Celdà
Text : Rosa Riera Celdà
Maquetació : "Ba"

Foto portada cedida per l'Espai Joan Fuster

Unitat didàctica: Anna Gascon Peña

Maquetació: GZ-disseny

ACCIÓ CULTURAL
DEL PAÍS VALENCIÀ

Generalitat de Catalunya
Departament
de Cultura

DIRECCIÓ GENERAL DEL LIBRE,
DEL COMÉIUM I DE LA LECTURA

GENERALITAT
VALENCIANA
Direcció General d'Iniciatives
Culturals i de Patrimoni

Diputació
de València

ACPV - CARRER DE SANT FERRAN,12 - VALÈNCIA 46001 - TEL.96 315 77 99 - WWW.ACPV.CAT